

DRET INTERNACIONAL PUBLIC

Curs Acadèmic 2019-2020

Prof. Karla D. Zambrano González

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

TEMA 3. Els tractats internacionals

Els tractats internacionals

- I. ASPECTES GENERALS

A) L'article 38 de L'Estatut de la Cort Penal Internacional es referix en primer lloc "les convencions internacionals, siguen generals o particulars, que estableixen regles expressament reconegudes pels Estats litigants"

- Convencions —> Tractats = són la principal font del Dret internacional tant per la peculiar estructura de la societat internacional com pel caràcter eminentment consensualista d'este ordenament.

Consideracions: Article 38 Estatut de la CIJ. Els subjectes del Dret internacional troben en els tractats, els avantatges de la seguretat que proporciona la seua forma escrita a més de la flexibilitat que permet el seu règim jurídic, basat en l'autonomia de la voluntat de les parts

A) Concepte de tractat

És un acord de voluntats celebrat per escrit entre subjectes de Dret internacional, regit per este ordenament i destinat a produir efectes jurídics obligatoris.

Art. 2.1.a) de la Convenció de Viena de 1969 i 1986:

Per als efectes de la present Convenció s'entén per “tratats” un acord internacional celebrat per escrit entre Estats (i/o organitzacions internacionals), regit pel Dret internacional, ja conste en un instrument únic o en dos o més instruments connexos i siga quina siga la seua denominació particular.

Els acords verbals entre subjectes de Dret internacional no són tractats en sentit formal, encara que les Convencions de Viena reconeixen que poden tindre “valor jurídic” i efectes obligatoris per a les parts.

Els tractats han de ser celebrats entre subjectes de Dret internacional, és a dir, entre Estats o entre Estats i organitzacions internacionals o per estes entre si.

Per tant, no són veraders tractats internacionales, els acords celebrats pels Estats amb altres subjectes que no pertanyen a este ordenament i que, per consegüent, no estan regits pel Dret internacional.

EX: ONG, State's Contract...

ATENCIÓ!

- **Que no siguen tractats no vol dir que no haja que complir-se allò que s'ha disposat en ells...**

“Tot acord que no siga un contracte entre Estats en tant que subjectes de Dret internacional troba el seu fonament en el dret intern”

Convenció de Viena, art. 3

El tractat és l'expressió d'un acord de voluntats concordants celebrat amb la intenció que produïska efectes jurídics obligatoris en el marc internacional.

La llei 25/2014, de 28 de novembre, de Tractats i altres Acords Internacionals, contempla la figura dels **“acords internacionals no normatius”**, afirmant que no són constitutius de tractat, ni font d’obligacions internacionals ni es regixen pel Dret internacional.

Un tractat internacional pot adoptar la forma que els Estats consideren oportuna i designar-se amb qualsevol denominació que les Parts trien per considerar-la més adequada a la seua naturalesa particular: **Tractat, Conveni, Convenció, Acord, Acta, Carta, Constitució, Estatut, Pacte, Protocolo...**

ATENCIÓ!

L'important és que l'acte tinga una naturalesa convencional (acord) i un contingut normatiu obligatori i estiga regit pel Dret internacional.

B) Evolució històrica i tipologia dels tractats

Els tractats han existit des de sempre, però la seua configuració ha evolucionat amb les necessitats al llarg de l'història.

Dret internacional clàssic —> predominaven els tractats bilaterals o celebrats entre un nombre reduït d'Estats.

Podien ser:

- Solemnes - ratificació ulterior i firma del monarca.
- No solemnes - per motius d'urgència sense firma.

- Època moderna: acords bilaterals → tractats plurilaterals restringits → multilaterals dins del marc de les conferències internacionals.
- Actualment els tractats constitutius d'organitzacions internacionals i els adoptats en l'àmbit d'una organització internacional, es regixen pel règim establert en la **Convenció de Viena de 1969** "sense perjudici de qualsevol norma pertinent de l'organització"

A tindre en compte:

- **Convenis/convencions-marc** (*Framework convention / umbrella convention*).

- **Protocols**

—> **Ex: CMNUCC (1992) - Kyoto (1997) - París (2015)**

** Preàmbul, articulat, clàusules finals, annexes

C) Règim jurídic dels tractats

- **Convenció de Viena de 1969**, en vigor des de 13/06/1989.
- **Convenció sobre el Dret dels Tractats entre Estats i Organitzacions internacionals o entre Organitzacions Internacionals de 1986**, no està en vigor

- II. CELEBRACIÓ I ENTRADA EN VIGOR DELS TRACTATS
  - > Celebració: Conjunt d'actes de procediments pels quals s'elabora, adopta i autentifica el text del tractat i **s'expressa el consentiment dels Estats a obligar-se.**

Convenció de Viena de 1969

A) Capacitat i representació de l'Estat

- Capacitat - art. 6 Conveni de Viena;
- Representació de l'Estat: plens poders, però també pot ser una representació implícita, ex. cap de l'Estat, Ministre d'Assumptes exterior... - art. 2.1.c), 7 Conveni de Viena 1969.

ATENCIÓ!

- Els caps de missions diplomàtiques (**art. 7 C. Viena 1969**) **poden representar al seu Estat** per a la adopció del text d'un tractat entre el Estat acreditant i el acreditat però no poden atorgar consentiment per obligar-se.
- **PERSONA NO AUTORITZADA (art. 8 C. Viena 1969)**: Quan els actes relatius a la celebració d'un tractat hajan sigut realitzats per una persona que no puga considerar-se autoritzada a representar amb eixa finalitat a l'Estat, eixos actes no produiràn efectes jurídics a menys que siguen confirmats ulteriorment per eixe Estat

B) Negociació, adopció y autenticació del texte del tractat

Negociació: no regulada per la Convenció de Viena de 1969 = manifestació de mesures i contramesures

Adopció: art. 9.1 C. Viena 1969.

Autenticació: art. 10 C. Viena 1969.

C) Manifestació del consentiment de l'Estat en obligar-se

—> art. 11 C. Viena 1969

Firma, el Canvi d'instruments que constituïsquen un tractat, la ratificació, l'acceptació, l'aprovació o l'adhesió, o en qualsevol altra forma que s'haguera convingut.

D) Reserves als tractats

Concepte: declaració unilateral, qualsevol que siga el seu enunciat o denominació, feta per un Estat a l'expressar el seu consentiment a obligar-se per un tractat, a fi d'excloure o modificar els efectes jurídics de certes disposicions del tractat en la seua aplicació a l'Estat que formula la reserva

—> **art. 19 - 23 C. Viena 1969**

E) Entrada en vigor i aplicació provisional dels tractats

—> **art. 24 i 25 C. Viena 1969**

III. OBERVÀNCIA, APLICACIÓ I INTERPRETACIÓ DELS TRACTATS.

—-> Observància

- **art. 26 C. Viena de 1969** - *Tot tractat en vigor obliga a les parts i ha de ser complit per elles de bona fe.*

- Un Estat no pot justificar el seu incumpliment d'un tractat mitjançant les seues disposicions de dret intern, excèpte:
art. 46 C. Viena 1969

Aplicació dels tractats

- **art. 27 C. Viena 1969** - Irretroactivitat no s'aplica
- **art. 29 C. Viena 1969** - Aplicació territorial —> tot el territori excepte si es prevé el contrari.
- **art. 30 C. Viena 1969** - aplicació de tractats sucesius de la mateixa materia - regles per a resoldre controvèrsies

C) Interpretació dels tractats

- arts. 31 a 33 C. Viena 1969

- Regla general d'interpretació: bona fe.

D) Efectes dels tractats per a Estats tercers

- art. 34 C. Viena de 1969 : no obligacions ni drets per a un tercer Estat que no es part en el tractat sense el seu consentiment.

IV. VICISSITUDS QUE AFECTEN A LA APLICACIÓ DELS TRACTATS

A) Esmena i modificació dels tractats

Esmena: procés de revisió dels tractats.

Modificació: suposts d'afecció a algunes de les parts.

Esmena $\neq$ modificació $\rightarrow$ al voltant de les parts afectades no de les modificacions introduïdes.

- **art. 39 C. Viena de 1969** $\rightarrow$ acord entre les parts.

- **art. 40 C. Viena de 1969** $\rightarrow$ esmena dels tractats multilaterals.

- **art. 41 C. de Viena 1969:** Modificació de les disposicions d'un tractat entre algunes parts

B) Nul·litat, terminació i suspensió de l'aplicació dels tractats

Les causes de nul·litat, terminació o suspensió de l'aplicació han de plantejar-se respecte a la totalitat del Tractat, excepte quan el propi tractat dispose o les parts convinguen una altra cosa o quan concórreguen estes condicions:

- Que les clàusules siguen separables de la resta del Tractat.
- Que les clàusules no hagen constituït una base essencial del consentiment de les altres parts a obligar-se pel tractat en el seu conjunt.
- Que la continuació del compliment de la resta del Tractat no resulta injust.

- **1. Nul.litat dels tractats:** la irregularitat de la manifestació del consentiment (art. 46), l'error (art. 48), el dol (art. 49), la corrupció del representant d'un Estat (art. 50), la coacció sobre el representant d'un Estat (art. 51), la coacció sobre un Estat per l'amenaça o l'ús de la força (art. 52), oposició norma *ius cogens* (art. 53).
- **2. Terminació o suspensió de l'aplicació dels tractats:** denúncia o retir (art. 56); suspensió (art. 58). Altres causes de suspensió: (art. 59-64)

V. DEPÒSIT, REGISTRE I PUBLICACIÓ DELS TRACTATS.

- art. 77 C. de Viena 1969.

VI. DRET ESPANYOL EN MATERIA DE CELEBRACIÓ DELS TRACTATS I ALTRES ACORDS

A) Capacitat per a la celebració de tractats i altres acords internacionals.

art. 149.3 CE CE “L’Estat té competència exclusiva sobre les següents matèries: Relacions internacionals.

Llei 25/2014 confirma que l’Estat posee competència exclusiva per a celebrar tractats.

B) Procediment de la celebració dels tractats i altres acord internacionals.

art. 97 CE - competència fonamentalment del Govern, però amb control de les Corts Generals.

1. Negociació, adopció i autenticació del text.

Competència: Consell de Ministres (fonamentalment); direcció de les actuacions administratives: Ministeri d'Assumptes exteriors i cooperació.

Llei 25/2014 dels Tractats i altres Acords internacionals.

- 2. Prestació del consentiment de l'Estat en obligar-se

La prestació del consentiment de l'Estat per a obligar-se per mitjà de tractats o convenis requerirà la amb l'autorització prèvia de les Corts Generals el següent:

Tractats de caràcter polític.

Tractats o convenis de caràcter militar.

Tractats o convenis que afecten la integritat territorial de l'Estat als drets i deures fonamentals establits en el Títol I.

Tractats o convenis que impliquen obligacions financeres per a la Hisenda Pública.

Tractats o convenis que suposen modificació o derogació d'alguna llei o exigixen mesures legislatives per a la seua execució

c) Tractats que no requerixen de l'autorització de les Corts Generals: art. 94.2 CE

d) Tractats amb estipulacions contràries a la CE - art. 95 CE —> revisió constitucional

C) Acords internacionals administratius i acords internacionals no normatius —> No constitutius de tractats. Competència per a la seua celebració - art. 2 c) y 44 Llei 25/2014.

D) Calificació de la naturalesa del tractat o acord internacional.

1. Verificació de si el tractat conté alguna disposició que poguera resultar contrària a la CE. Si —> TC

2. En la resta de cases, consulta prèvia al Consell d'Estat - CPCE. Dictamen - no vinculant però en la pràctica sí.

